

Vergaderjaar 1987–1988 Nr. 65b

19775

Invoering van de structuurregeling voor grote coöperaties en voor grote onderlinge waarborgmaatschappijen

MEMORIE VAN ANTWOORD

Ontvangen 15 februari 1988

De belangstelling en instemming die het wetsvoorstel ten deel vielen, stel ik zeer op prijs.

Met de leden van de C.D.A.-fractie zie ik het als de taak van commissarissen zich te richten op het belang van de rechtspersoon en de daarmee verbonden onderneming. Zij behoren geen deelbelangen te vertegenwoordigen. De nauwe betrekking tussen de coöperatie en haar leden kan tot gevolg hebben dat het in sommige gevallen moeilijk, zo niet ondoenlijk zou kunnen blijken om bekwame commissarissen te vinden voor een coöperatie die nog in sterke mate de trekken toont van een besloten kring. De groei van de onderneming kan sommige leden te snel zijn gegaan. Voor die gevallen kan het goed zijn dat de wetgever een opening laat dat de statuten een bepaling bevatten betreffende de benoeming van commissarissen uit eigen kring. Daarom was er geen overwegende reden om af te wijken van dit onderdeel van het voorstel van de Sociaal-Economische Raad. Dat neemt niet weg dat het vertrouwenselement dat aan de structuurregeling ten grondslag ligt, een gewichtige reden is om geen meerderheid der commissarissen uit de kring der leden aan te trekken. Artikel 63h lid 2 is niet bedoeld als hoofdregel.

De huidige wet kent bij coöperaties en onderlingen geen beperking van de aan commissarissen te stellen kwaliteitseisen. Veel statuten van coöperaties en onderlingen bevatten dan ook thans het voorschrift dat de commissarissen (door de leden) uit de leden moeten worden gekozen. Artikel 63h lid 2 stelt de beperking dat de eis, dat de commissarissen uit de – in de statuten eventueel uit te breiden – kring der leden moeten worden benoemd, slechts voor 2/3 van de leden van de raad mag gelden. Andere kwaliteitseisen dan deze, die gerechtvaardigd wordt door de nauwe betrokkenheid van de leden bij hun coöperatie, staat de wet niet toe. Men kan niet op andere wijze de kring van kandidaten beperken, bijvoorbeeld door statutair de keuze te beperken tot oud-directieleden. Tot de kring moeten in elk geval behoren de leden.

Het ontheffingenbeleid wordt gevoerd aan de hand van adviezen van de Sociaal-Economische Raad over individuele aanvragen. Het past daarin niet tevoren gevallen aan te geven waarin vrijstelling als regel zal worden verleend.

Het door prof. mr. W. J. Slagter genoemde geval dat een coöperatie dochtermaatschappij van een andere coöperatie zou zijn, komt bij mijn

weten niet voor, althans niet bij coöperaties met een omvang die hen in aanmerking brengt voor de structuurregeling. De leden van een topcoöperatie zijn niet haar dochtermaatschappijen. Weinige coöperaties hebben een in aandelen verdeeld kapitaal en daarvan zou dan nog meer dan de helft door een andere coöperatie moeten worden verschaft om haar tot dochtermaatschappij te bestempelen. Als het ooit zou voorkomen, lijkt een ontheffing mij, afhankelijk van de omstandigheden, niet uitgesloten.

Benoeming van commissarissen door de overheid is in de regeling voor structuurvennootschappen een uitzonderingsbepaling. Om zulk een bepaling over te nemen, moet de behoefte daaraan vaststaan of op zijn minst aannemelijk zijn. Dat is niet het geval. Dit neemt niet weg dat de (structuur-)coöperatie zich als een aantrekkelijke rechtsvorm voor samenwerking tussen plaatselijke overheden kan lenen voor bepaalde bedrijvigheid. In dat geval vormen die overheden samen de ledenvergadering en spelen zij uit dien hoofde bij de benoeming van commissarissen een rol die groter is dan die van een vergadering van aandeelhouders in een structuurvennootschap. Er zijn geen tekenen dat hun wensen daarmee niet tot hun recht zouden kunnen komen. Mocht overigens een coöperatie prijs stellen op een statutaire bepaling dat van overheidswege één of meer commissarissen kunnen worden benoemd, dan zou voor een dergelijke bepaling ontheffing van de structuurregeling kunnen worden gevraagd, zoals ook thans provinciale energiebedrijven ontheffing vragen voor statutaire bepalingen die de vertegenwoordiging van overheden in de raad van commissarissen versterken.

De leden van de P.v.d.A.-fractie ben ik dankbaar dat zij mij er opmerkzaam op hebben gemaakt dat de artikelen 61 onderdeel d en 312 lid 3 van boek 2 B.W. nog moeten worden aangepast. Dit geldt ook voor het tweede lid van artikel 11 van de Wet op het Bezitvormingsfonds en artikel 3 lid 7 van het Besluit bezitvormingsfonds eigen woningen, die zij kennelijk op het oog hadden met hun opmerking over artikel XIV.

Indien de drukfout in «Afdeling 2», die ik heb gepoogd te doen herstellen, nu onherstelbaar is, zal dat niet langer duren dan totdat krachtens artikel III van wetsvoorstel 17 725 de titels 2-5 van boek 2 opnieuw in het Staatsblad worden geplaatst, na gedeeltelijke hernummering. Dat is te verwachten na de vaststelling van de Invoeringswet boeken 3, 5 en 6 B.W..

In de artikelen 63b, 153 en 263 is, anders dan tot dusverre, de indexingsregeling wettelijk geregeld. Het prijsindexcijfer en de datum die als uitgangspunt geldt voor de berekening, kunnen worden aangewezen bij een algemene maatregel van bestuur (tot die aanwijzing nog in artikel XX), waaromtrent Sociaal-Economische Raad en Raad van State worden gehoord. Aanpassing zal plaatsvinden zodra de ontwikkeling van het aangewezen prijsindexcijfer daartoe noopt. Aan de Kroon wordt geen vrijheid gelaten. Daarmee verliest het adviesrecht van de Raad van State zijn zin, zodat regeling bij een koninklijk besluit dat geen algemene maatregel van bestuur is, de voorkeur verdient.

In de wet komt op vele plaatsen de uitdrukking «rechtspersoon of vennootschap» voor. In deze uitdrukking doelt «vennootschap» op vennootschappen zonder rechtspersoonlijkheid, t.w. de commanditaire vennootschap, de vennootschap onder firma, de maatschap en vennootschappen buiten Nederland die geen rechtspersoon zijn.

In het algemeen geeft het eerste contraseign onder een algemene maatregel van bestuur aan waar de eerste verantwoordelijkheid ligt voor het bij de tijd houden van dat besluit. Het is aan de verantwoordelijke minister of staatssecretaris de woordkeus van bestaande besluiten waarvoor hij verantwoordelijk is, aan te passen aan veranderingen van de wettelijke terminologie. Ik zal hen op dit onderdeel van het wetsvoorstel zodanig opmerkzaam maken.

De Minister van Justitie,
F. Korthals Altes